

Drömlika visioner förankrade i konsthistorien

Utställningen *Claudes kammare* är inspirerad av den svarta spegeln som är förknippad med romantikens fetischering av landskap. Salla Myllylä och Laura Vainikka transporterar betraktaren till andra platser och tider, samtidigt som utställningen definitivt äger rum här och nu.

INSTALLATION

Salla Myllylä och Laura Vainikka: *Claudes kammare*. Galleri G, Lilla Robertsgatan 10. Till den 31.1.

I **Christina Hesselholdts** romansvit *Sällskapet* förstår plötsligt en av personerna under en vandringssesemester i engelska Lake District varför konst irriterar honom. Insikten levereras i form av en liten utsiktspost med ett fönster som ramar in ett vattenfall på ett pittoreskt sätt. "Konstens natur är att påtvinga andra ett bestämt sätt att se", konstaterar karaktären trumpet, upprörd över att ha blivit påprackad ett färdigt sätt att betrakta landskapet omkring sig.

Lake District-området utgör sannoligen en utmärkt fond för iscensättningen av idéer kring vilken inverkan konsten har på hur vi ser vår omgivning. Redan innan den romantiska poeten **William Wordsworths** lyrik om sin hemort blev en del av litteraturkanon sökte sig resenärer till Lake District för att uppleva det på ett estetiserande sätt. För detta syfte fanns ett bärbart verktyg som kunde plockas fram vid behov och användas för att beskära och komponera landskapen. Det så kallade *claudeglaset* var ett slags fickspegel genom vilken naturen tedde sig målerisk: i dess svarttonade svagt utbuktande yta reflekterades världen i begränsade färger och tedde sig mer medryckande och meningsfull.

Blodfattiga pastorala landskap

Föremålets namn refererar till målaren **Claude Lorrain** (1600–1682) som blev berömd för sina synnerligen blodfattiga pastorala landskap där teatraliskt mörktonade trädkronor står för dramat; med hjälp av *claudeglaset* skulle amatörkonstnären kunna nå samma slags toner och kompositioner som barockförebilden. Via spegeln kunde turister se landskap på ett sätt som matchade rådande estetiska trender, och konsumera sin omgivning på ett sätt som förebådade det ritualistiska fotograferande som 1900-talets nöjesresenärer i framtiden skulle komma att ägna sig åt.

Den första guideboken till Lake District-området som utkom på 1770-talet rekommenderade att man hade med sig två olika slags *claudeglas* och gav råd om hur man bäst skulle använda dessa. När man an-

■ Projektioner via kopparskivor i Salla Myllyläs och Laura Vainikkas installationshelhet *Claudes kammare*. FOTO: AUKUSTI HEINONEN

vände glaset skulle man vända ryggen mot det man egentligen ville betrakta, ett något tragikomiskt faktum.

Förförisks energi

I sin utställning *Clauden Huone, Claudes kammare*, samarbetar konstnärerna **Salla Myllylä** och **Laura Vainikka** inspirerade av den svarta spegel som blivit så starkt förknippad med romantikens fetischering av kuperade landskap. Deras högst rumsliga installationshelhet består av videoklipp som främst avbildar statiska vyer, filmade via reflekterande ytor och projicerade på galleriväggarna via speglade metallskivor. Trots att konstnärerna genom utställningens namn positionerar sina verk som intimt förknippade med *claudeglaset* har de genomgående valt kopparskivor snarare än mörkt glas som reflekterande material. Koppars varma toner får helheten att brisera av en förförisks energi som ligger långt från vad man kan föreställa sig att det klassiska dova *claudeglaset* förmedlar.

Det visuella materialet är måleriskt och romantiskt. Myllylä och Vainikka har inte gått så långt som att filma i Lake District-området, men i deras kammare finns både grönskande ängar och parisiska fasader. Dessa ter sig psykedeliskt drömlika som en följd av att de dokumenterats via en ofullständig spegel; de undulerar och liksom knastrar av alla de små synliga reporna i kopparytorna. Tankarna går trots

det inte enbart till 1800-talet och den konstnärliga (r)evolution som fotografiet som uppfinning förde med sig. Den gyllene glöd och det skimmer som uppstår när projektorernas ljuskäglor träffar de noggrant utplacerade kopparskivorna för tankarna till mytomspunna aztekiska guldskeer och reflektioner i vattenpölar, till bleknande diffusa barndomsminnen och till solstrålar i nyutsprungna lövsalar.

Mängder outnyttjad potential

Galleri G drivs av Finlands konstgrafikers förening och referenserna till konstgrafikens historia är uppenbara, men inte påklistrade. För att få fram sina spegelytor har Myllylä och Vainikka polerat och preparerat kopparskivorna. En av projektionerna avbildar denna process, och denna lilla metadetalj bryter upp den vackra helheten på ett välkommet sätt. Filmsnutten där en hand idogt polerar metallen påminner om hur många slingrande stigar det finns att följa när det gäller materialval och teknik när konst skapas: samma slags metallplatta som i århundraden använts i grafik och fotogravyrer har oanade mängder outnyttjad potential när den kombineras med den teknologi som lätt finns att tillgå i den digitala eran. Som utställning lyckas *Claudes kammare* med att transportera betraktaren till andra platser och tider, samtidigt som den definitivt äger rum här och nu.

HELEN KORPAK